

Den offentlige sektor som life coach

Danmark har en af verdens største offentlige sektorer. Ideologi og politik er synonymt med holdninger til den offentlige sektor. Den er krigsskueplads for soldater klædt i forskellige farver. Hærene består af politikere, ansatte, fagforeninger, professorer, brugere og borgere. De er armeret med ord og tal, der med kraftige mediekanoner skydes over den tågede slagmark. Fra historisk at være en ideologisk klassekamp i velordnede geledder, er det i dag blevet til kaotisk nærkamp.

Med bred pensel kan der males i hvert fald tre forskellige billeder af den offentlige sektor. Et billede som en formynder, et fællesskab og et firma. Endelig gives der et bud på, hvordan vi kan udvikle den offentlige sektor til at være en life coach.

Formynder

Vi har alle mødt eksempler på den offentlige sektor som formynder. Vi bliver betragtet som umyndige, uforstandige og uvederhæftige. Det offentlige mener, at vi har brug for en værge, der kontrollerer og bestemmer for os. Vi er klienter og sager. Princippet er, at "**du skal**". Du skal have et nummer i det centrale personregister. Du skal gå i skole. Du skal betale skat osv.

Det offentlige mener, at vi som uforstandige borgere har brug for at få at vide, hvor meget vi skal drikke. Hvad vi skal spise. Hvor meget vi skal bevæge os, og hvor meget vi skal uddanne os osv. Ministerier, direktorater, styrelser, råd og nævn og institutter bombarderer os med "objektiv" offentlig information.

Når vi møder det offentlige, bliver vi sat i bås. Når vi visiteres til en plejehjemsplads, bliver vi gamle. Læger og sygeplejersker gør os til syge patienter. Politiet gør os til forbrydere. Lærere gør os til elever eller studerende. Når vi møder op på uddannelsesinstitutionen, bliver vi klar over, hvor meget vi ikke kan. Hvor mange bøger vi ikke har læst. Vi er dumme!

Det offentlige visiterer, screener, tester, eksaminerer og certificerer os. Vi får stempler, eksamensbeviser og udnævnelser.

Den offentlige sektor betragter os som uvederhæftige. Elever snyder, når de skriver gruppeopgaver eller til eksamen. Der er eksamensvagter. Skattekontoret kontrollerer igen og igen borgerens selvangivende kilometerantal til arbejdspladsen. Momsregnskabet er snyd, og der indkaldes materiale fra den lille selvstændige. Der opsættes fotofælder, fordi vi kører for stærkt. De arbejdsløse står ikke til rådighed for arbejdsmarkedet. De indkaldes til samtaler, deres profiler lægges ud på internettet, og de sendes i aktivering. De syge på sygedagpenge er ikke syge. Kommunen kalder dem ind. Læger og psykologer skriver erklæringer. De syge tvinges til at tage lykkepiller. Flygtninge fra fjerne egne er ikke flygtninge, men bekvemmelighedsflygtninge osv.

Princippet "**du skal**" håndhæves af sorte soldater, der ofte er rigide politikere, nidkære embedsmænd, teknokrater, militærfolk og fagidioter.

Den offentlige sektor som formynder er uden visioner. Frem for at få mennesker til at vokse, får den mennesker til at krympe. Vi bliver til små egoistiske væsner, der accepterer og overtager den offentlige sektors holdninger og kategorier. Vi bliver dumme, løgnagtige, forbrydere, usunde, syge og gamle. Vi skal kontrolleres og have hjælp. Vi overdynges med påbud, forbud, anbefalinger, behandlinger og uddannelser.

Fællesskab

Vi møder også den offentlige sektor som et udtryk for fællesskabet. Som folk har vi på demokratisk vis opbygget en offentlig sektor. Princippet er, "**vi skal sammen**". Den offentlige sektor møder os med åbne arme. Som samfund skal vi hjælpe hinanden. Den offentlige sektor hjælper de svage, syge og uheldige. Det offentlige passer vores børn, unge og gamle. Vi får starthjælp, kontanthjælp, dagpenge, sygedagpenge, SU, boligsikring, efterløn og folkepension osv. Den offentlige sektor er udtryk for solidaritet og omfordeling.

Skolen, biblioteket og museet udtrykker et kulturelt og politisk fællesskab. De offentlige ansatte betragter os som medborgere. Vi er alle i samme båd. Bibliotekaren, skolelæreren og kustoden er venlige mennesker, der professionelt bærer fællesskabet. Det offentlige arrangerer. Der er aktivitetscentre, foredrag, teater, idrætshaller, foreninger, mødregrupper, krisegrupper og krisecentre. Skolen er blevet et lokalt kulturcenter og plejehjemmet er blevet et leve-bomiljø. Fællesskab er centralt.

Hvis man ikke tilslutter sig princippet "**vi skal sammen**" kan man forvente problemer. Det kan være den unge mor, som ikke ønsker at gå i mødregruppe. Forældre, som ikke afsætter tid til de mange fælles arrangementer på skolen. Fædre som undslår sig for at gå ind i børnehavens bestyrelse. Den gamle mand, som ikke bryder sig om pensionistklubben eller fællesskabet i leve-bomiljøet.

Visionen om den offentlige sektor som et fællesskab forsvares af røde soldater. Færre offentlige udgifter betyder mindre fællesskab!

Firma

Blå soldater kæmper for markedsgørelse og firmatisering af den offentlige sektor. Ideen kaldes for New Public Management. Princippet er, at "**du yder, vælger, betaler og får**". Den offentlige sektor skal ikke være formynder eller et fællesskab, men et effektivt firma, der kontrollerer, udbyder og leverer varer og tjenester. Vi betaler skat og kan forvente, at de offentlige serviceydelser lever op til en given kvalitet. De ansatte er serviceproducenter. Vi er kunder, forbrugere eller blot brugere. Vi skal sammenligne og vælge mellem ydelser. Der opstilles kvalitetsstandarder og mål. Der skal være performance, accountability og transparens. Der evalueres, benchmarkes og studeres Best Practice. Udliciteres, outsources og indføres lean management.

Fra at være bærere af et kulturelt og politisk fællesskab bliver lærere, bibliotekarer og sygeplejersker til professionelle professioner. Forstandere, rektorer og skoleledere bliver til direktører. Demokratiske styrelsesorganer med forskellige interesserepræsentanter bliver til udpegede og lukkede professionelle bestyrelser. Demokrati, solidaritet og omfordeling er her begreber, der hører til i det forrige århundrede.

Den offentlige sektor har også forventninger til os som borgere. Der forventes ikke, at vi deltager i kulturelle og politiske fora, men at vi er lønsomme. Vi betragtes som produktionsfaktorer i firmaet Denmark inc. I en globaliseret tidsalder konkurrerer firmaet med hele verden. Den tidligere direktør i Jysk Rengøring og nu finansminister Thor Petersen er koncerndirektøren, der fører det globale slag. Aktionærerne skal have udbytte!

Som var der udbrudt verdenskrig, opruster vi. Den offentlige sektor skal mobilisere alle ressourcer. Småbørn sprogscreens. Skolebørn testes og sammenlignes med børn i fremmede verdensdele. OECD publicerer hitlister. Der opstilles klare mål og studerende piskes igennem studiet. Ufaglærte opkvalificeres og andre kompetenceudvikles. Blå soldater har foreslået at engelsk gøres til officielt sprog i firmaet.

Life coach

Hvorfor ikke betragte den offentlige sektor som en life coach? Princippet er, at "**du kan**". Det offentlige skal understøtte vores individuelle mål og visioner med livet. Den offentlige sektor indrettes efter, at vi som mennesker går igennem forskellige stadier i livet, hvor vi kan have brug for sparring, viden, understøttelse og hjælp. Vi er hverken klienter, sager, patienter, medborgere, brugere eller kunder, men unikke mennesker. Den offentlige sektor møder os med tillid og anerkendelse. Vi sættes ikke i en bestemt kategori. De ansatte har tid til at forstå os og situationen.

Plejehjemmet gør ikke beboerne gamle. Personalet hører på livshistorier og understøtter beboernes egne ressourcer. Læger og sygeplejersker gør ikke mennesker syge, men bruger tid på at forstå. Pædagoger giver ikke forældre dårlig samvittighed. Arbejdsformidlingen gør ikke ledige arbejdsløse, men hjælper med at opstille nye mål. Lærere gør ikke elever og studerende dumme, men lytter og hjælper med læring og udvikling.

"**Du kan**" selv gøre noget. Du kan benytte rollator eller rullestol. Du kan spise grønt eller mindre kød samt bevæge dig noget mere. Du kan prioritere din tid anderledes. Du kan læse den og den bog. Du kan prøve, at efteruddanne dig eller søge job i udlandet. Den offentlige sektor bliver til en life coach.

Som menneske har vi som udgangspunkt selv svarene. Den offentlige sektors fornemste opgave er at bidrage til det gode liv. Visionen er i overensstemmelse med det postmoderne, hyperkomplekse og refleksive samfund. Der findes ingen lette løsninger eller et privilegeret centrum, hvorfra menneskers individuelle problemer kan overskues og behandles.

Effektiviteten som life coach kan ikke måles og vejes. Økonomer fanger ikke det væsentlige med deres begreber om effektivitet, performance og benchmarking. Der kræves sociologisk, antropologisk og etnografisk viden.

Princippet "**du kan**" vil på sigt nedbringe udgifterne og omfanget af den offentlige sektor. Med tiden vil vi mennesker lære at tro på os selv og vores egne ressourcer.

Den 5. oktober 2006.

Cand. Scient. Pol.
Masterstuderende i evaluering på Syddansk Universitet

Peter Gorm Larsen
Konsulent og evaluator
www.policy.dk
Hortensiavej 33, 7700 Thisted
e-mail: policy@vip.cybercity.dk